

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Luce. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Vitezul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tesc Svetolir, str. Consistorului
Dr. Téthy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Bojioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coțoiu Romului, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Rácz Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Altalános Takptár. Bulev. Reg.
Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt.
Bulev. Reg. Maria.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

- Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

- „Drossel” butorgyár (Jónás Aaladár),
str. Gh. Ionescu 11.
Lengyel Lőrinc, Bul. Reg. Maria
Reinhart Gyula, Bul. Reg. Ferdinand

Bélyegzőgyár:

- Stampa, str. Brătianu

Cérnagyár:

- Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Dugógyár:

- „Szerderit”, Bul. Carol 63.

Fűrészygár:

- Patria Aradi Fűrészygár rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

XXIV. ÉVF. 9. SZ.
1935 MÁRCIUS 21.

FŐSZERKESZTŐ:
G E L L E R Ö D Ö N

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Benes:

Béke vagy háboru

Dr. Benes csehszlovák külügyminiszter „Franciaország és az új Európa” címen érdekes könyvet írt. Ebből vesszük az alábbi részletet, amely a világháboru hatásaival foglalkozik:

A háboru utáni ember mentalitását jelentékeny tény uralja: annak tudata, hogy a háboru előtti állapotokkal szemben sok minden alaposan megváltozott [új] és ez a folyamat még mindig tart. Ebből azután új nyugalanság, félelem, ziláltság, szorongás és válság származik.

Itt vannak elsősorban a politikai változások. A háboru négy hatalmas birodalmat semmisített meg. Az osztrák–magyar monarchia egészen eltűnt. Törökország megszűnt császárság és nagyhatalom lenni és belül hatalmas politikai, szociális és kulturális forradalmat vezetett végig. Németország végigcsinált egy politikai forradalmat, megváltoztatta az államformát és évekig nehéz politikai, gazdasági, szociális és erkölcsi válságban vonaglott. Oroszország legyengült, de grandiózus fordulatot hajtott végre, állandó politikai és szociális forradalom állapotában van, az új küzdelmek, új világnézetek, új ideálok és új fantáziák fészke. A háboru révén az Egyesült Államok oly hatalmat és nagyságot értek el, amilyent a háboru előtt észre sem lehetett venni odaát. Ázsia a háboru révén fejlődésének új stádiumába jutott, amelyben bizonyos tekintetben Európa ellen fordult.

Európa változott leginkább a háboru következtében: egész sor új állam alakult, leginkább köztársaságok; sok dinasztia megbukott; némely állam megkísérli a dinasztikus restaurációt, mások a monarchikus eszme válságát, vagy belső forrongásokat, bolsevista puccsokat éltek

át. Belső küzdelmekre került a sor, amelyeket legtöbbször erőszakkal és törvénytelen eszközökkel viseltek.

Az egyházak, nevezetesen a római katolikus és a görög-ortodox, sokat veszítettek politikai befolyásukból és hatalmukból.

A politikai demokrácia rendszere a háboru következményeként meghozza a negyedik rendnek, a munkásosztálynak teljes részesedését a politikai, gazdasági és szociális életben és némely államban az osztálytudatos kis- és középparasztság révén az egyenlő részesedést a hatalomban is. Ezáltal sok ország és nemzet szociális struktúrája alapján megváltozik. A szocialista pártok részt vesznek a politikai életben, némely országban tisztára szocialista kormány intézi az ügyeket, másutt koalíciók alakulnak a negyedik rend tartós közreműködésével.

A háboru előtti szociáldemokrácia főként teóriája és gyakorlata hiányai miatt válsággal küzd.

Az 1848. év kommunizmusa és az 1871 kommünje feléled és Marx teóriáját megvalósítani igyekszik.

Oroszország diadalmaskodik és a marxizmus, de leninizmussá elváltoztatva és véghezviszi a kommunista állam grandiózus kísérletét.

Ilyen hatalmas háboru annyira messzeható következményekkel és békeszerződésekkel, amelyek oly mélyen belenyulnak a világ helyzetébe, nem lehetett lezárni fejezet azzal, hogy fegyverszünetet, majd pedig békét kötöttek.

Hol fordíttassa okmányait ?

Mitra I. Sándor-nál,

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos fordító. — Fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája, információs iroda

Bejegyzett cég. Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal cégek részére jutányos díjazás mellett. — Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig.

**HIRDESSEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben !**

A nagy hazugság

1914-et irtak. Husz éve annak. Ez a nemzedék szemtanuja mi történt akkor. Végig élte lépésről lépésre az eseményeket egészen a mai napig.

A mai idők embere volt óriási lelkesedés között harcba induló katona, aranyat vasért áldozó hiszékeny gyermek, vágóhídi barom, egymás gyilkolására hergelt őrült, lövészárkok-féreg, sorban álldogáló, jegyre lélegző elgyötört pária. A mai ember átesett az ugynevezett dicsőséges idők, háborus ostobaságok minden fejezetén. Nem kért senkitől felvilágosításokat azokról az esztendőkről, amelyekben felfordult a békés élet. A lavina elindulása végig göngyölte a háborus, forradalmas vadságok minden gyötrelmén.

A megpróbáltatások és szenvedések sodrában feltartóztatlanul a megsemmisülése felé rohanó nemzedék ma már nyitott szemmel látja azt a történelmet, amelyet a saját bőrével csinált meg.

Nekünk tehát nem lehet „bcállítani” a történelemnek az utolsó két évtizedet tovább lelkesítő és gyűlöletet szító iskolai tananyagának. Az emberiségünkben megcsufoló, földig alázott, a krisztusi programnak minden ízét megtagadó utóbbi évtizedek világeseeményei csak úgy szerepelhetnek ennek a generációnak szemében, mint szégyenteljes elhajlások, amelyekre minden kulturembernek undorral kell gondolnia.

Megdöböntő azt tudni és látni, hogy a szemünk előtt hamisítják meg ezeknek az elmúlt szenvedéseknek tanulságait. Ahelyett, hogy a világháboru borzalmas véráldozatát az örök béke szolgálatába állítanák, büntetni való gonoszsággal igyekszenek azt felejtetni. A gyermeket már iskolás korában gépfegyver mögé ültetik. Mára pedig már

készen van egy teljes nemzedék, amely éppen olyan vakon szalad a nehézipar érdekében halálba, mint amilyen bolondul rohant 1914 nyarán az öngyilkosságába.

Ennek a „kész” helyzetnek megvilágítására alig van jobb példa, mint az olaszországi háborus hangulat. Az ember olvassa a sajtó ördögi munkájából az olasz mozgósításnak és háborus készülődésnek hangulatot teremtő igyekezetét. A módszer a régi. Ismert és már lejátszott film. A sajtó tüzel. A katonavonatok kifutnak. Virág, cigarettaeső lelkesedésében indul a háboru. A hősi halottak, nyomorék hadirokkantak, özvegyek és gyermeküket sirató anyák fájalmában pedig szétfoszlik a varázs. És marad minden gondolkozó embernek számára a háboru egy gyalázatos istenkisértés.

Az olasz lapok háborura tüzelő epizódjaiból közöljük a következő megható esetet.

A gyarmati háboruba, Abessziniába induló egyik hadosztályt óriási lelkesedés között hajózzák be. Mondani is alig kell, hogy a nápolyi kikötőben, ahol ez a művelet történik, mindenki örömmáorban uszik. Tiszt, legénység, közönség egyaránt. Egy anya sir csupán. És most hallgassatok ide Édesanyák. A lap szerint, amikor a trónörökös a gyermekét sirató anyát vigasztalni akarta, akkor az sértődött büszkeséggel vágta ki, hogy

nem fájdalmában sir, hanem azt siratja, hogy csak egy gyermekét áldozhatja fel Olaszorszáért.

Ez a világ legnagyobb hazugsága.

Az Édesanyák nevében tiltakozunk az anyai szívnek ilyen bemocskolásáért. Nincsen anya, aki gyermekét azért szüli, hogy a nehéz gránát millió porcikára vágja szét. Nincsen anyai szív, amely meg ne döbbenne arra a gondolatra, hogy emlőjéről leszakítják gyermekét és szuronyokkal kergetik. Hol van az az anya, aki örvendezni tud, hogy gyermeke megőrül a pergőtűz borzalmaiban és kibeszélhetetlen szenvedés után rohamként forgatnak meg benne. Van-e anya, aki 17—18 éves gyermekét, a játékaival mellől boldogan engedi el, hogy holnap mint vakot, mint idegsokkost, mint végtagnélküli „nyomorékot” kapja vissza.

Nem, ilyen anya nincs. Ilyen, lelketlen, kegyetlen, ilyen emberi érzésből kivetkezett anya nincs, aki örömmel, ilyen legénykedő könnyhullatás között, ilyen fölényes megnyugvással tudná gyermekét a halálnak olyan borzalmai közé engedni, amit a háboru jelent.

Ilyennek csak a spártai anyát hazudhatták. Ilyen ördögi tipust faraghattak a történelem lapjainak a legszentebb anyai érzésekből, de nem a világháborút át-szenvedett anyák számára.

Anyá csak egy van. A gyermekét féltő, azt saját életével védelmező anya. Spárta óta sem változott az anyai érzés, de úgy látszik, nem változott a politikának az az ördögi játéka sem, amely az anyák legnemesebb érzésvilágát is meghamisíthatja a háborunak mint üzletnek a számára.

A nápolyi anya is ilyen meghamisított hazugság. Tizenhét millió hősi halottnak élő édesanyja szemlélheti ezt a nápolyi csoda-anyát. Egész Európa beléphet az olasz látványos bódéba megtekinteni ezt a vérszagu tébolyodott anyát.

Tessék Uraim, csak tessék!

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

Berlinből irányítják

a romániai német kisebbség politikáját

(București.) A németországi nemzeti szocializmus győzelme nagy hatást gyakorolt Erdély németjeire. Azokról a kötelékekről, amelyek az erdélyi németeket a berlini propaganda-minisztériumhoz fűzik, az „Adeverul” igen érdekes dolgokat mond.

A Harmadik Birodalom megalakulása után a romániai németek körében, de főként az ifjabb nemzedék sorában kitört a lelkesedés a nemzeti szocializmusért, úgy, hogy hamarosan

nyílt küzdelemre került a sor a náci-orientációval bíró fiatalok és az alapjában véve demokratikus, idősebb generáció között.

Végül is a fiatalok győztek és majdnem az egész német népkisebbség nemzeti szocialista irányítás alá került.

A náci-mozgalom egyidőre megakadt akkor, amikor Duca miniszterelnök meggyilkolása után a kormány betiltotta a náci-egyenruhák viselését, felvonulások és egyéb nemzeti szocialista ünnepségek rendezését. Erre az időre esik Glondys erdélyi evangélikus püspök fellépése a nemzeti szocialista áramlattal szemben.

A püspököt ezért a német birodalmi lapok a leghevesebben támadták.

Göbbels német propaganda-miniszter most azon fáradozik, hogy

a romániai németeket kibékítse egymással.

Tudvalevő ugyanis, hogy a propaganda-minisztérium az egész világon élő németek életét ellenőrzi. Miután Göbbels azon a nézetten volt, hogy az erdélyi kuszált viszonyokat eltévesztett taktika idézte elő, elhatározta, hogy

a romániai németek megbizottait Zürichbe hívja össze különleges konferenciára, ahol a romániai németek számára a szükséges irányvonalakat megadja és a viszályokat megszünteti.

A zürichi konferencián résztvettek többek között a romániai szász-párt vezetői: Hans Ottó Roth, dr. Seewert, dr. Deppner, a német-párt egykori vezetői: dr. Brandsch Rudolf, dr. Muth Gáspár, dr. Oust, az erdélyi nemzeti szocialista-párt képviselői: dr. Dörr és dr. Frantz.

A zürichi konferencia lefolyása azt dokumentálta, hogy nemcsak a fiatal nemzedék, de az öregebb generáció is a hitlerizmus vízeire evezett.

A romániai németeknek politikai irányvonalakat adtak, amelyeket már jóval előbb Berlinben dolgoztak ki.

Ezen irányvonalak keretében elhatározták, hogy az erdélyi szász-pártban végbemenő új választásokig négytagú bizottság vezesse a pártot. E bizottság elnökévé Berlin határozott kívánságára Müller sibiui püspöki vikáriust jelölték. Elhatározták továbbá a zürichi konferencián, hogy „Nagyrománia németjeinek egyesülete” is e négytagú bizottságnak lesz alárendelve

Az „Adeverul” véleménye szerint a zürichi konferencia bebizonyította, hogy Románia egész német pártja Berlin kezében van.

Pesti levél:

Asszonysszemmel

néze: az a szegény nő, aki esztévesztve megölte a két lányát és aztán maga ellen fordította a gyilkos fegyvert, mert ott kellett hagynia másnap a közös lakást, ahol tizenöt évig együtt élt családjával, nem egyszerű rendőri krónika hősnője, hanem memento — idáig jutotunk! Idáig juthattunk — ezis megtörténhetett.

Harminc évvel ezelőtt nem mehetett volna kétfelé tizenöt évi házasság után egypár ember, akinek már nagy pár gyermekei voltak, hogy öreg napjaira másként, esetleg mással próbálja eltölteni az életét. Elsősorban azért, mert nem akadt volna tisztességes ember, aki szóba állt volna a felelőtlen férjvel, vagy a megköttyagosodott nővel. Anélkül, hogy visszasírnánk a régi jó időket, meg kell állapítani, hogy erkölcsi felelősségérzete az embereknek csökkent. Azelőtt eszébe sem juthatott férfinek, nőnek, feláldozni a gyermekét a saját, egyéni és pillanatnyi előnyeért. A társadalom megvetése lehetellenné tette volna, nem folytathatta volna munkáját, nem élhetett volna társadalmi életet az, aki cserbenhagyta övéit.

*

A házasság nem időszaki kötés, amely addig tart, amíg a két ember jól érzi magát együtt. Szövetség — holtomiglan, holtodiglan. Két ember elindul az uton, egymás mellett, együttesen győzzék le az akadályokat, segítsék egymást jóban, rosszban...

Nincs élet, amelyben közbe ne jönné valami. Néha egy mosoly, mely máshonnan ragyog fel... ilyenkor a legnehezebb annak a másinak. Nemcsak a saját szenvedélyén, féltékenységén kell összeszorított foggal uralkodni, hanem segítő kezet is kell nyújtani. Nem írni, hangos jeleneteket csapni, nem is könnyes, szótlán türéssel, türehtetlenné tenni a párja életét, hanem idegeinek minden éberségével, ösztöneinek rugékonyságával úgy viselkedni, azon órködni, hogy élettársa érezze: minden szerelem elmulik, de hozzád nem tartozik más senki, csak én.

A mai élet megnevelte az embereket, senkinek sincsenek felesleges illúziói, a tizenhatéves leány is tudja, amikor férjhez megy, nemcsak mézeshetei lesznek, sőt, abban is bizonyos lehet, hogy a férje életében nem ő lesz mindvégig az egyetlen nő. Hölgyeim, nézzünk szembe a dolgokkal és számoljunk le ezzel. Nem lehet egyszemélyben Julia az, aki a kismosást intézi — viszont ez nem is fontos. Julia két hét múlva meghalt a veronai kriptában, az élettársam pedig egyforma szeretettel fog felém hajolni, ha vakbélgyulladással vergődöm a betegágyon és arcomon nem tizenhat év rózsái nyílnak, — ha — ha — megtanítottam arra, hogy türni és szeretni — körülbelül ez az, amit a házasság jelent.

*

Sajnos, a férfiaknak az a tempója, hogy a nagy nyilvánosság előtt, szinte magától értelően intézik flörtjeiket, az, hogy ötven éves korukban felfedezik — székszepiljük van — és egyéni életet óhajtanak élni, azt eredményezte, hogy a nők is ezt csinálják. Ugyanezt. Cirkulus vitiosus — sohasem lesz vége. Valakinek csak jobb belátásra kell térni...

Mi neveljük a gyermekeket, a mi kezünkbe tette le az Isten a jövőt, nemcsak a feltalálók, politikusok és hadvezérek intézik a világ-sorsját... hölgyeim, talán mégis... kezdjük mi el.

Izsáky Margit

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN**

HA NINCS.-AKKOR VEGYEN!

Zugügynökök

garázdálkodnak Erdélyszerte angol és Scherg-féle szövet- hamisítványokkal

(A rad.) Amióta külföldi textil- és szövetgyártmányok csak igen csekély mennyiségben jöhetnek be az országba, új foglalkozás született: a hamisított külföldi áruk terjesztése.

Az utóbbi időben főként hamisított angol szövetekkel árasztják el élelmes és lelkiismeretlen ügynökök a romániai piacot.

Ezek a hamisított szövetek nem Romániában készülnek. Külföldön, az egyik szomszédos államban gyártják őket és miként sok egyéb tiltott áru, ezek is csempészeteken jutnak az ország belsejébe.

Bucureștiben nemrég el is fogtak ügynököket, akik hamisított angol szövetekkel házalták végig a fővárost. A hatóságok bíróság elé állították az üzéreket, akiket a bíróság példás büntetésben részesített. Ezeknek bizonyára el megy a kedvük attól, hogy még egyszer hamisított árukkal csapják be a jóhiszemű és hiszékeny embereket.

Most, mint több oldalról értesülünk, Erdélyre és főként a vidékre vetették ki hálójukat a zugügynökök. Itt már nem angol szövettel igyekeznek lépni csalni a közönséget, mert itt nálunk ezzel a trükkel nem lehet boldogulni.

Erdélyben hamisított Scherg-gyártmányokkal dolgoznak.

Nem szándékozunk a híres brașovi gyárnak reklámot csinálni, nincs is rá szüksége, de azt meg kell állapítani, hogy a Scherg-szövetek a legjobb minőségű külföldi szövetekkel nemcsak felveszik a versenyt, de verik is azokat. Ez különben benne van a köztudatban és éppen azért hamisítják a Scherg-féle gyártmányokat, mert azok elsőrangúak. Ugy látszik tehát, hogy csak a kiváló márkájú készítményeket érdemes hamisítani, mert ez nagy szerű üzletnek kínálkozik.

A hatóságoknak fokozott éberséggel kell figyelniök a hálaló ügynököket, akik természetesen ismert kitűnő márkák alatt silány minőségű portékát sóznak a hiszékeny közönségre. Ezzel károsodás éri a tisztességes kereskedelmet és ipart, amelyek a hamisítások következtében hitelüket veszthetik, de károsodás éri a közönséget is, amely jó áru helyett, silány rongyot kap drága pénzért.

**HÍRDESSZEN
az „ERDÉLYI ÉLET”-ben!**

Mi lesz veled embrió?

Chadfield egyetemj tanár bizonyos sugarakkal végzett kísérletei során kimutatta, hogy ezek a sugarak meghatározott területen belül minden életet el tudnak pusztítani, de egy szűrőkészüléken átszűrve, az anyja méhében lévő gyermek nemének megállapítását is csalahatalanul elvégzik.

(Timișoara.) A professzor ur már közel van a hetvenhez és járadt, vékony öregember-hangon rikkantotta el heurékáját, mikor a nagy felfedezés megszületett. Örömeiben a szokott tejbegriz helyett valami nehezebb husételt vacsorázott és fogsorát, miután pedánsan lesikálta egy szőrvesztett fogkefével, behullatta a nachtkasztíra készített pohár vízbe, majd levetkőzött, forró lábfürdőt vett, felhuzta az éjszakai jáger-alsónadrágot, meg a kötött réklit és elaludt. De a nehéz hustétel megfeküdte a gyomrát és rémes álmai voltak.

Álmában tavasz volt és ő állt tömzsi acél-lábakon, mint halálsugár-fejlesztő-gép egy mezőn, ahol millió és millió ember volt, millió és millió virág közt. Ő elkezdte ontani a halálsugarakat és a sok virág és a sok ember mind meghalt körülötte. Aztán megölte a napot is, meg a csillagokat. Akkor beállította a szűrőkészüléket és megakart vizsgálni egy anyát, hogy méhének magzata fiu-e, vagy leány? De nem volt már egyetlen élő asszony sem! Hiába állította be a szűrőkészüléket, nem volt már körülötte más élő lény, csak ő maga egyedül, rossz fogaival és reszkető inaival...

Ezt álmodta a tanár ur, mert rosszul esett vacsorára és mert rossz volt a lelkiismerete, részben azért, mert millió elkövetkezendő halál terheli őt és részben azért, mert nem gondolt az öreg Polacsek házaspárra...

A Polacsekék ugyanis kis unokát várnak.

— Meglássá, lány lesz — mondta nekem az öreg Polacsek néni, Polacsek Mór sajtkereskedő neje. — Mindenesetre csakis diplomás emberhez adom feleségül. Gyönyörű szép gyerek lesz. Eset'eg híres primadonna, aki annyit fog keresni, mint a Rökk és Aipár együttvéve.

Az öreg Polacsek megrántotta a kabátom szarát és legyintett:

— Hagyja, ez csak olyan asszony beszéd. Az én unokám nem lány lesz, az én unokám fiu lesz. És feltaláló lesz az én unokám... Vagy nem. Feltaláló az nem jó. Az robban. Inkább ő is sajtkereskedő lesz. Lesz neki tizennégy segéde és husz fióküzlete. Az én unokám lesz a sajt-Schmoll Timișoarán. És lesz neki egy drámvonalos villája, az én unokámnak...

És így tervezgettek, ábrándozgattak még egy félóra hosszat, míg én ott voltam és így tervezgetnek bizonyára egész nap, mikor én ott voltam és így tervezgetnek bizonyára egész nap, mikor én nem vagyok ott, a fiatal anyával és apával együtt és ez a tervezgetés, ez a kedves jóindulatu állandó veszekedés néhány hónapra színt, ezt és nyugalmat ad az életüknek, mert ők még nem tudják, amit mi mindnyá-

jan tudunk már, hogy itt van Chadfield professzor az ő sugaraival és minden nagyanya és minden nagyapa számára megöli a tervezetek vidám, színes, néhány hónapját.

Ezért Chadfield professzort külön meg fogják büntetni a sorsukat intéző hatalmak.

*

Professzor urak, hagyják abba a folytonos feltalálást, mert a kultúra terjed, mint a ragály, az ember egyre több és több titokról rántja le a saisi-fátylat és az élet egyre kevésbé izgalmas, egyre kevésbé misztikus, egyre kevésbé szent, viszont inkább unalmas.

Az embriótól elveszik a találgatások és tervezetek boldog izgalmát. A bébi megfogamzik, jön a professzor a sugárral és megmondja, hogy fiú lesz-e vagy leány, jön az antropológus és megmondja, primadonna lesz-e vagy sajtkereskedő.

És az egész világ a hasát fogva röhög Madáchon, aki úgy fogalmazta meg az élet célját és értelmét egyetlen poétikus és misztikus mondatban, hogy: „Ember küzdj és bizva bizzál!”

Mert miért küzdjön az ember, ha ugyanis tudja előre, hogy primadonna lesz belőle és minden bizonnyal, ha a kultúra nevében minden olthat lerombolnak előre gyomorhajos és stréber professzorok, akik egyik kezükkel a szunnyadó élet titkairól rántják le a leplet, hogy a másikat nyomban elpusztítsák!...

Egy örület!

BCH Cluj / Central University Library Cluj

Külvárosi korcsmáktól

---

exkluzív klubbokig mindenütt behódoltak a kártyaszervenvedélynek

(Oradea.) A klubok városa Oradea. Minden egyesületnek megvan a maga klubja. A kávéházakban alig lézeng néhány nem fogyasztó ember, ellenben a klubokban zajlik az élet. A legnagyobb a forgalom a klubok játékkermeiben, mert a klubokban hazárdjátékokat is játszanak. Sőt vannak olyan klubok, amelyekben semmi egyebet nem csinálnak, mint kártyáznak: kammernet és hazárdot. No meg römiznek. Ezuttal a kártyásokról, a klubok leglelkesebb támogatóiról mondunk el egyet és mást.

A kártyásokat általában három csoportra szokták osztani.

Az első csoportba azok tartoznak, akik szórakozásból, időtöltésből játszanak; a másodikba azok, akiknek csak akkor szórakozás a játék, ha nyernek, a harmadikba tartoznak a profi-játékosok, akik a játékból élnek, jobban mondva élni akarnak.

Nem valami könnyű dolog ám, hivatásszerűen kártyázni. A legjobb és legravaszabb játékos is üldözheti a pech és bizony veszteséggel kel föl a kártyaasztaltól. Van aztán mellékcsoport, amelynek tagjai kissé megjavítják a szerencsét. Ezek nem direkt hamisjátékosok, hanem az osztásnál pakliznak és a partnernek jutó jó kártyákat ügyes trükkkel maguknak osztják. Ide tartoznak azok is, akik jobban ismerik az ellenfél kártyáit, mint a magukét. Ezek a játékosok kisebb manipulációk révén előnyt szereznek partnereikkel szemben. Megjegyzendő, hogy az

ilyesmi a legjobb társaságokban is előfordul és legtöbbször észre sem veszik.

De ha rájönnek, rendszerint szemet hunynak felette, hogy elkerüljék a botrányt.

Most csak a bridzsről beszélek, amely ugy száguldott végig a művelt világon, mint a tajfun és elsöpört minden társasjátékot. Eltűnt a tarokk, ekarté, preferánsz, alsós, kaszinó, tártli. Még csak a rómi tartja magát a bridzs mellett. De csak a kőrömy. A kártya-römy már kezd kimmenni a divatból. Amióta Culbertson feltalálta módszerét és elárasztotta a játékosvilágot vörös- és kékkönyvével, a bridzsjátékosoknak egy a csatakiáltásuk: Culbertson. Majdnem minden bridzsjátékos felesküdt miszter Culbertson zászlajára.

Ma már annyira beidegződött az emberekbe a Culbertson-féle módszer, hogy nemcsak a klubokban, de az uccákon is bridzs-problémákról, érdekes játszmákról, rossz és jó játékról, versenyekről, olimpiáokról folyik a vita.

Vannak férfiak és nők, akik oly sokat bridzseznek, hogy a kártyaasztalnál használatos kifejezéseket a hétköznapi életben is alkalmazzák. Nemrég teára voltam hi-

Nagy választék érkezett
szebbnél-szebb kosztüm-,
kabát- és ruhaszövetek,
valamint férfiszövetek és
selymekből!

SERILANA

**GYÁRI ÁRAK!
GYÁRI LERAKAT!**

vatalos egy igen szép asszonyhoz. Amikor az est folyamán megkérdeztem, adhatok-e egy csókot, ezt felelte:

— Igen, de a helyválasztás az enyém.

Amikor kikisért, utánam szólt:

— Jusson épkezláb haza.

Azt mondják, hogy kártyázás közben lehet megismer-
ni az embert. Ez igaz.

Morózus emberek rendszerint kellemetlen kártya- partnerek.

Ugratnak, veszekednek, mindent jobban akarnak tudni. A játék kellemetlen. Könnyelmű, humoros emberek nem veszik oly tragikus komolysággal a játékot. Ezeket nagyon kedvelik, ha nem is nagyon jó játékosok. Természetesen kirobban a játék során az önkéntelen humor, de a szándékos humor is.

Nemrég szemére vettem a partneremnek, hogy miért nem játszott ki treffet. Ezt felelte:

— Annak, hogy én, mint jó játékos, nem játszottam ki treffet, két lehetősége van: vagy nincs treffem, vagy pedig hülye vagyok. Ebben az esetben az első verziót kell elfogadnod.

Egészséges, humoros kiszólásokat lehet hallani az Ujváros néhány kávéházában, ahol idősebb polgárok al-
sóst játszanak. Ezeket nem tudta elkapni a bridzsőrület.

**Ezek az idősebb urak született humoristák. Min-
den kijátszott kártyát verssel, tréfas kiszólással
kísérnek, froclizzák és végig szekirozzák a part-
nerüket.**

Sokszor össze is kapnak, de gyorsan ki is békülnek.

A régi közmondás azt tartja, hogy a kártyajáték —
bűn. Ez igaz abban az esetben, ha nagy pénzbe megy a
játék, ha vagyont veszítenek el. Ha azonban

**a lehetőség határai között folyik a játék, az anya-
gi viszonyokon túl nem nyulik, akkor szinte szük-
séges olyanok számára, akik egész napon keresz-
tül szellemi munkát végeznek, túlterheltek és ide-
gileg kimerültek.**

Az embert napi gondjaitól semmi egyéb nem tudja elté-
riteni, mint a játék. És mert az emberek tulnyomó többségét a mai időkben gondok gyötrik, világszerte meg lehet állapítani, hogy az emberek többet játszanak, mint valaha.

Osztálysorsjegyek legszerencsésebb beszerzési forrása

Banca ILIESCU S. A. Cluj

Képviselőt egész Erdély és Bánát területén. Diszkrét kiszolgálás!

Aradi fiók: Str. Brătianu 3.

Jönnek és mennek...

Szerelmek, panamák, kijárások és paktumok születnek a szállodai hallokban

(București.) Minden fővárosban vannak olyan szállodák, amelyek nem csupán azt a célt szolgálják, hogy az idegenek megszálljanak bennük. Nálunk az Athenee Palace, Stanescu, Unio, Grand Hotel, Splendid, Continental, Esplanade sok-sok szobával rendelkezik. Ez fontos, de nem a legfontosabb. A legfontosabb a hall, az előcsarnok. Hogy mi a hall?

A szállodai hall nem más, mint viznélküli medence, amelyben nem halak uszkálnak, hanem férfiak és nők sűrűnek-forgognak, randevuznak, társalognak, tárgyalnak, vitatkoznak. Intenzív zümmögés, sokszor hangos hangzavar tölti meg a szálloda hallját.

Ha egy ilyen hotel-előcsarnok beszélni tudna! Ha a butorzatnak megeredne a nyelvel Mennyi érdekes pletyka anyag megy veszendőbe.

Mikor szunnyad el az ilyen hall élete? Reggeltől késő estig hullámanak benne az emberek. Éjjel után elcsendesedik. Mondhatnók azt is, hogy lepihen, hogy álomra hajtja fáradt és agyonzaklatott fejét. De néha reggelig is ébren kell maradnia a hallnak, néhány pénzes külföldi vendég miatt. Mihelyt elcsendesedik az élet, kinyílnak az ajtók, ablakok. Friss levegő áramlik be a külső éjszakából. Szolgák sepernek, takarítanak. Reggelre ki kell csinósítani a hallt, mert megint kezdődik az élet hullámozó mozgása. A hotel hall pihen ilyenkor. Mint az agyonhajszolt igás-állat. De pihenése nem tart sokáig. A nyugalom gyönyöreg gyorsan végetér. Künn már világosodik. A hallban még villanylámpák ontják fényüket.

Már megjelennek az első látogatók. Meglátszik rajtuk, hogy idegenek. Le lehet olvasni az arcukról, hogy a kíváncsiság hozta őket a fővárosba. Lassanként újabb hallvendégek érkeznek. Diszkrét sarokba húzódnak és élénken beszélgetnek. Kétségtelen, hogy fontos üzleti tárgyalást folytatnak úgy a szájukkal mint a kezeikkel. A középső ajtón akatáskás emberek jönnek. Helyet foglalnak egy asztal körül. Cigarettek-ből bodor füstkarikákat eregetnek és egy tucat kéz gesztikulál. Vajjon kik lehetnek? Talán kamarai képviselő is van közöttük. De kijáró bizonyára. A többiek üzletfelek Erdélyből, a Bánságból. Pincérek surranak végig az egyre népesebb csarnokon. Boyok tűnnek föl és neveket kiáltanak a hangos zümmögésbe. „Domnul X a telefonhoz!” Megkezdődött az üzem. Nem a pazar eleganciával berendezett szálloda üzeme. A hall üzeme. Kérlelhetetlen törvényszerűséggel dagad az üzem. Jönnek

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönvőkben. **A P A D. Színházépület.**

a szálló vendégei: akik érkeznek és akik elutaznak. Jönnek a szálló állandó vendégei: képviselők, kijárók. Megérkeznek a hall törzsvendégei is, akik itt bonyolítják le üzleti ügyeiket, akik ide adnak találgatásokat azoknak, akiket valami levegő-üzletbe akarnak belevinni. Férfiak, nők. Öregek és fiatalok. Baszk-sapka és keménykalap. A nőknél sportsapka és a legdivatosabb kalapka, amely tapad a fejbubjára, hogy attól lehet félni, minden pillanatban leröppetheti onnan a leggyengébb sóhajlás.

Percrel-percre növekszik a mindkét nembeli vendégek száma. Ebéd idő. A hall lassan kiürül. Ebédután megint megtelik. Ebédet nem szolgáltatnak fel a hallban, tehát el kell menni. De feketét felszolgálnak, tehát visszajönnek. És folytatódik az üzem késő éjszakáig.

Érdekes a hotel-hall természete. Különböző országrészekből származó és elűtő érdekekkel bíró embereket közelebb hoz egymáshoz a térben. Nem ismer külömbiséget törzsvendégek és futóvendégek között. A kijárók asztala mellett textilesek hadakoznak egymással. Mellettük nászutasok vannak elfoglalva önmagukkal. A férfi a nő kezét fogja, az asszonyka rajongva néz fel a férfire. Ez azonban cseppet sem befolyásolja a távolabbi csoportot abban, hogy üzleti tárgyalásában a hangos és rikácsoló szavaknak a kezek merész lendületével ne adjanak nyomatékot.

Mi tehát a fővárosi hotel hallja? Börze, kávéház, hivatali előszoba, randevu-hely stb.

A NAGY NYEREMÉNYEK ÖZÖNE AZ ILIESCU BANKHÁZNÁL. A korábbi húzások után között nagy nyeremények sorzata méltóan folytatódott a f. hó 15-én megtartott húzás alkalmával és az Iliescu Bankház ismét abban a kellemes helyzetben van, hogy szerencsés vevőit ismét három nagy nyeremény közül a két nagyobb nyereményre örvendeztette meg.

Kik az 500.000.— lejes nyeremény nyertesei?

Egy timişoarai pék, egy hunedoaramegyei munkás, egy székelyföldi kereskedő és egy carbauti kiskereskedő.

A 200.000.— lejes nyereményt a Satu Mare-i ügyvéd és az ugyan-csak ootanii „Someşeni” faüzem tisztviselői. Amikor az ügyvéd a nyereményről telefonon értesült, azt mondta: „Na, ez a legtisztább per, amelyből én is pénzt látok” és az ügyvédnek igaza is van.

Nagyobb pénzüsszegeket nyertek a cluji elektromos művek tisztviselői és e sok nyereményből a közönség is meggyőződhetett az Iliescu Bankház óriási szerencséjéről. A nyertesek a társadalom legváltozatosabb rétegeiből kerülnek ki az ország minden részéből.

Mintha az Iliescu Bankház megegyezést kötött volna a szerencsével, amely az Osztálysorsjáték kezdeténél következetesen kíséri kitartó játékosait.

Bizonyos, hogy az erdélyiek és bánátiak nem panaszkodhatnak a nyeremény hiánya miatt és ez a tény nemcsak a szerencsének köszönhető, hanem úgy a cluji Kereskedelmi Hitelintézet, mint az Iliescu Bankház példás szervezésének is.

Kérlakalássan, igy dögölhetsz meg!

(Oradea.) Egy bucurești tanár „Harcgáz-betegségek kór- és gyógytana” címen előadásokat tart az országban. Roppant érdekes és számunkra kilátásos dolgokat tudtunk meg ebből a kétségkívül magasszintű, tárgyilagos és minden szentimentalizmus nélkül való előadásból. Megtudtuk, hogy a harcigázokat, — aszerint, hogy az élő szervezetben milyen tüneteket okoznak, — négy csoportba osztják:

1. ingerlő, 2. mérgező, 3. fojtó és 4. hólyaghuzó harcigázokra.

Természetesen főként a három utolsó típus jöhet számításba, mint hatásában legigéretesebb gyilkoló eszköz.

A mérgező gázok belélegzéskor a vérkeringés útján támadják meg a szervezetet. A fojtógázok pedig az emberi szervezet tüdejében okoznak súlyos, sőt — mondhatjuk, — halálos elváltozásokat. Az ember szippant egy kis cianhidrogént, egy kis széndioxidot, egy kis klórt, egy kis foszgént, vagy egy kis klórpikrint és már nem is fáj többé a földi lét, a háboru, a fegyverek gyilkoló, csattogó, sűrítő és döngő tusája; az ember szippant egyet és kész. Nincs többé levegő, nincs többé fény, nincs szívverés...

Vagy itt van a harcigázok negyedik csoportja: a hólyaghuzó gázok. Ez aztán a legpraktikusabb. Az ellene való védekezés teljesen lehetetlen. Minden impregnált szöveten és bőrön keresztül behatol a szervezetbe, és ott olyan elváltozásokat okoz, amelyeket... amelyeket akar. Cseppalakban a szemet, gőzalakban a légzőszerveket támadja meg. A szem részéről súlyos kötő- és szaruhártyagyulladásokat idéz elő. A légzőszerveken a légutak nyálkahártyái álhártyákkal vonódnak be. A tüdőben gyulladás jön létre. Legfontosabb két ilyen hólyaghuzó gáz: a mustárgáz és a lewizit.

Tessék választani. Egyik jobb, mint a másik. Egyik hatásosabb, mint a másik. Bizonyosan lesz ezek között a gázok között is olyan, amelyik népszerűbb lesz a többinél. Kíváncsian várjuk, melyik lesz az. Valószínű, hogy az, amelyik a legkegyetlenebb, legkérlelhetlenebb és a leggyilkosabb. Talán majd kitalálnak a számunkra valami légvédelmi játékot is, hogy legalább szórakoztatóvá tehessék a szívbénulós, vagy fulladásos gázhalálunk előtt való utolsó perceket...

A gázemberek!

Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET“-ben

Gyárigazgató,

akinek költséges passzióit a konkurens gyár fedezte. Egy leépített társaságbeli ur tündöklése és bukása

Az Erdélyi Élet eredeti cikksorozata

(București.) A főváros magán-detektiv-irodájának detektivkissasszonya ezuttal igen érdekes megbízást kapott főnökétől. Idősebb, fehérhaju, karvajorru férfit mutatott be neki. Egy gyár igazgatója volt. Elmondta, hogy központi irodájában bizonyos Z. E. nevű igazgató dolgozott, aki egytuttal a pénztárt is ellenőrizte. A tisztviselő, aki már 18 éve áll a cég szolgálatában és egyszerű gyakornokból küzdötte fel magát az igazgatói pozícióba, soha a legcsekélyebbet sem követte el, hogy hivatali működésével elégedetlenek lettek volna. A magánélete is példás volt. A legszebb családi életet élte feleségével és két gyermekével.

Mintegy fél évvel ezelőtt Z. E. feltűnően megváltozott.

Azelőtt tisztán, rendesen öltözködött, egyszerre elegáns kezdett lenni és a felesége is a legdivatosabb ruhákban járt és tele volt ékszerekkel. Azelőtt az estéket otthon töltötték, most minden este színház, mozi, szórakozó-helyek váltakoztak. Azt is mondták, hogy

Z. E. sokszor a felesége nélkül járta végig a bárókat.

Egy éjszaka nagyobb társaságban előkelő mulatóban találta a gyáros az igazgatót. Gyanakodni kezdett. Elvégre az igazgatónak nem volt annyi jövedelme, hogy abból drága szórakozásokra is teljék. Ezek után többször és

váratlanul pénztárvizsgálatot tartott, de soha sem talált hiányt.

Szakértőkkel a könyveket is átvizsgálhatta. A pénztár és könyvek a legtökéletesebben egyeztek. A gyáros mindezek dacára sem szabadulhatott a gyanútól, hogy

tisztviselője nem rendes uton jut a költséges életmódhoz szükséges pénzhez.

Ennek a rejtélynek a kiderítése végett fordult a magánkutató-irodához, amelynek főnöke az ügyes detektivkissasszonynak osztotta ki az esetet.

Figyelem!

Figyelem!

Olcsóbb lett

a Caola szappan

1 nagy Caola szappan

összesen 30

1 doboz Caola vitaminos krém

Lei

30

A CAOLA SZAPPAN

a legjobb illatosított legkiadósabb neutralis pipereszappan.

A CAOLA VITAMINOS KRÉM

fiatalítja és szépíti az arcbőrt. Minden család nélkülözhetetlen bőrápolószere. Tegyen Ön is egy kísérletet! Csak szaküzletben kapható

Az első teendő az volt, hogy a nő detektív, mint alkalmazott bejusson a központi irodába. Ez hamarosan meg is történt. Az eddigi gyorsíró nő férjhez ment és kilépett. Ennek a helyét foglalta el Pincerton kisasszony. Z. E. igazgató dolgozószobája mellett kapott helyet az új gyorsíró nő. Egyébként is különleges szolgálatra rendelték az igazgató mellé. Ez pedig abból állt, hogy bevitte hozzá a napi postát, a válaszokat legyorsírta, azután legépelte és a leveleket aláírásra bevitte az igazgatóhoz. És most átadjuk a szót a detektív kisasszonynak:

— Az igazgató igen kedves volt hozzám, de mégis bizonyos fokú tartózkodást tanusított. Napokon keresztül így ment minden, mint hasonló nagyobb üzemből menni kell. Ha néha az irodai gyakorlat hiánya következtében hibát követtem el, az igazgató komolyan, de nem barátságtalanul figyelmeztetett a hibára, máskor pedig nem farkadott a dicséretben. Hogy az irodán kívül milyen életmódot folytat, azt nem tudtam meg. Nem érkeztek címére titokzatos levelek, nem keresték fel rejtélyes látogatók. Már-már azt hittem, hogy megbízom, a gyáros beleesett az alaptalan gyanakodás betegségébe.

— Egy dolog azonban feltűnt. Íróasztalba beépített, elsüllyeszthető volt az írógépem. Az asztal fedelét kulccsal lehetett lezárni. Többször feltűnt, hogy

valaki a hivatali órák után használja az írógépet.

Ezt minden gépiró rögtön megállapítja. Most már csak az volt a kérdés, hogy az illető miként nyitja fel az íróasztalt, amelynek kulcsa nálam volt. Amikor már negyedszer figyeltem meg ezt a dolgot, eszembe jutott, hogy az igazgató előző nap este 6 óra után szokása ellenére hazaküldött. Egymaga maradt az irodában, amelynek minden alkalmazottja eltávozott. Míután eszembe jutott, hogy az ilyesmi többször előfordult, anélkül, hogy az írógépem használatbavételével kapcsolatba hoztam volna, az ötlött eszembe, hogy

az igazgató a kulcs duplikátumával nyithatta fel íróasztalomat.

Miért volt szükség az írógépre? Ha levelet vagy egyéb ügyiratot kellett volna készíteni, hát egyszerűen ott tarthatott volna engem.

— Elhatároztam tehát, hogy a legelső alkalommal, amikor az igazgató egymaga marad vissza irodájába, visszajövök. Három nap múlva megjött erre az alkalom. Egy óra múlva, amikor az iroda eléértem, észrevettem, hogy a főnököm szobája és az én szobám ki van világítva. Felmentem. Kopogtattam. Senki sem nyitott ajtót. Erősen csengettem. Ekkor megjelent az igazgató. Kelletlenül nyitott ajtót. Amikor meglátott, alig tudta leplezni bosszúságát. Azt mondtam, hogy íróasztalomban felejtettem a pénztárcámat és ezért jöttem vissza. Bekisért a szobámba.

Írógépem használatban volt.

Azzal indokolta, hogy sürgősen kellett egy levélre válaszolni és maga intézte ezt el. Ugy látszik, a levelet belépésem előtt kivette a gépből. Ugy rémlett, hogy az igazgató szobájában tartózkodik valaki, de ezt nem tudtam biztosan megállapítani. Ezt a titkot le kell lepleznem. A ház előtt lesbeálltam tehát. Félóra múlva kijött az igazgató egy aktatáskás urral. Annyira elmerültek beszélgetésükbe, hogy nem is gondoltak arra, hogy esetleg megfigyelik őket. Így mentek a Calca Vic-

torieig, ahol elváltak. Az igazgatóval nem törődtem. Az idegen után vettem magam. Villamosra szállt, majd leszállt és gyalog folytatta útját. Az egyik csendes mellékútcában befordult egy házba. Arra ment hallottam, ahogy egy öregasszony „domnul director”-ral üdvözölte. Megtudtam egy asszonytól, hogy az egyik vásárugyárnak vezetője és társtulajdonosa.

Ez a gyár elkeseredett konkurrensé az én megbízomnak.

— Most már kezdtem érteni a dolgot. Csak bizonyíték kellett, hogy Z. E. igazgatónak és a konkurrensnek közösek az érdekei. Felkerestem megbízómat. Megtudtam tőle, hogy

a konkurrens gyár azokat az ujdonságokat gyártja, amelyek az ő gyártási titkai voltak.

Bizonyosnak láttam, hogy Z. E. ilyen formán jut pazar életmódja esz-közéhez. Elhatároztam, hogy a konkurrens cég megbízottjának esti látogatását követő reggelén, bemegyek Z. E. irodájába, mielőtt Z. E. még megérkezett. Ez sikerült is. Z. E. íróasztala itatósmappáján ott láttam egy nyugta negatív lenyomását. Ötvenezer leiről szólt a nyugta. Nem tudok tagadni. A bizonyíték beszélt. El is bocsátották a hűtlen igazgatót. Ezuttal is a szerencse volt a leghatásosabb segítőtársam.

JUBILARIS KÖZGYŰLÉS. (Arad.) Nemrég tartotta meg az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja tizedik rendes évi közgyűlését, amely ünnepélyes hangulatban folyt le. A jubiláris közgyűlést, amelynek alkalmával az Iparos Otthon nagyterme zsufolásig megtelt, Olariu Jusztin elnök keresetlen szavakkal nyitotta meg. Bakács Miksa igazgatósági tag tartalmas jelentésben ismertette a csoport tiz esztendő múltját és azt a fejlődést, amelyen a csoport ez idő alatt átment. Tíz év alatt a csoport segélyekre 20 milliót meghaladó összeget fizetett ki és 15 milliónál nagyobb összeget tartalékol. A közgyűlés tetszéssel fogadta a jelentést, amely beszámolt a tízéves működés minden fázisáról. Elfogadták egyhangulag Székely Béla titkári jelentését és a felügyelő-bizottság jelentését is. Ezután megadták a szokásos felmentvényt. Végül új igazgatósági tagokat választottak három évre. Ezek az új igazgatósági tagok: Mizera József, Curticean István, Holló Frigyes és Zombory Gyula. A lelkes hangulatu közgyűlést Olariu Jusztin elnök rekesztette be.

Adóbonokat

legelőnyösebb
napi áron
vesz és elad

Goldschmidt Bank

Közönség a színészekről, színészek a közönségről

(Timișoara.) A boldog békeidők színházi sikerei jutnak az ember eszébe, amikor az „*En és a kisöcsém*” című operett sikeréről hallunk. Sorozatos előadásokban megy ez a darab, ami nagy szó, ha tekintetbe vesszük, hogy a legmárkásabb darabok is legfeljebb öt-hat előadást érnek el. Ugy látszik, a közönség kezdi megint megkedvelni a színházat. Ezt látszik igazolni az „*En és a kisöcsém*” aradi sikere, az ottani tizenöt, zsufolt ház előtt lefolyt előadás és az itteni döntő siker, amely egyidőre megszabadította ifj. Szendrey Mihály színigazgatót a műsorcsinálás gondjától. Hogy miért tetszik oly nagyon ez a darab? Egyszerű a felelet: a közönség kitűnően mulat. Hogy mi az, amin a közönség kacag a színházban, erre nézve feleljenek a szintársulatnak humorban dolgozó tagjai.

Elsősorban ifj. Szendrey Mihályt szólaltatjuk meg ugyanis mint igazgatót és ugyanis mint táncoskomikust. Misike ezeket mondta:

— Az emberek legjobban a köznapi élet formaságain kacagnak. A legbiztosabb hatást hirtelen bekövetkező események idézik elő, mint a színpadon való megbotlás vagy ha valaki elvágódik. Ezen akkor is jól kacagnak, ha nem is tartozik a darabhoz, ha csupán a véletlen idézi elő. Ebben a mi mostani slágerünkben azonban nem fordulnak elő ilyen véletlenek. A kacagást a darabban előforduló komikus helyzetek, no meg a mi játékunk váltja ki.

Felhő Ervin komikus, aki frappáns humorával gondoskodik a folytonos kacagásról, így nyilatkozott:

— Leginkább helyzeti komikum hat a közönségre. A viccet gyakran meg sem értik. A helyzet komikus voltának hatása előre biztosítja van. A szójátékokat, ha rakétaszerűen hatnak, méltányolja a közönség. A legbiztosabb hatást természetesen a groteskséggel lehet elérni. Ha a komikus például női ruhában jelenik meg a színpadon, biztos a siker. A közönség hahotával foqadja, ha ki sem nyitja a száját. Tessék csak megnézni engem az „*En és a kisöcsém*” című darabban. De mit invitálok! Hiszen úgy is látott benne. Mit, hogy még nem látott? Akkor önnek nincs érzéke a humor iránt és én felmentve érzem magam az alól, hogy folytassam ezt a nyilatkozatot, amely úgy sem azt adja vissza, amit mondani szerettem volna.

Erényi Böske, a bűbájos primadonna, az „*En és a kisöcsém*” egyik mozgató lelke, csupán azért került ebben a körinterjúban a harmadik helyre, mert neki csupán másodsorban szakmája a komikum. Majd ha komolyabb színházi kérdésekben kell véleményyt mondania, az első helyen fog állni. A primadonna ezeket mondta:

— Ha a pointokat humorosan képzei el a szerző és a szubrettprimadonna a maga természetes egyszerűségével süti el azokat, nyomban meqvan a kontaktus a közönséggel. Minél természetesebb a színész a színpadon, annál hamarabb és biztosabban hódítható meg a közönség. Lásd az „*En és a kisöcsém*” döntő sikerét és a sorozatos zsufolt házakat Aradon és Timișoarán. A titka a hatásnak? Mindent kihozni a szerepből, ami kihozható és hozzáadni az egész egyjéniséget. No és tudni is kell.

És most, miután örömmel megállapítjuk, hogy a közönség kezd megint megszeretni a színházat, nézzük meg, mi a helyzet a másik fronton: a mozi-fronton. Annyi bizonyos, hogy a közönség érdeklődése fokozódott a mozi iránt. Minden mozilátogatónak megvan a maga külön gusztusa. Az egyik a pokolion mulatságos vígjátékokat szereti, a másik a szentimentális szerelmi drámák barátja, a harmadik a szenzációs kalandorfilmeket szereti, a negyedik az egzotikus környezetben lejátsszódó filmekért rajong, az ötödik csak akkor megy moziba, ha nagyszabású történelmi filmet, vagy háborús filmet forgatnak. Különböző beállítottságu embereket kérdeztünk meg, hogy milyen filmet szeretnek. Ime a válaszok:

A gyárigazgató: Nagyon szeretem a mozi. Ki nem állhatom a műsorokon oly gyakran szereplő limonádés, giccses filmeket. Ha már megnézek egy filmet, elvárom a legtökéletesebb színészi és rendezői teljesítményt. Tehát a nagyvonalu, vídgraszoló filmeket szeretem elsősorban. Szeretem a vidám darabokat is, amelyek megnevetteknek. Erre nagy szükségem van. De szeretem a szép természeti felvételeket is. Magam is amatőr fényképész vagyok. Utazásaimról sok szép felvett szoktam hazahozni.

A színész: Gyakran járok moziba. De csak azokat a jó filmeket szerelem, amelyekből tanulni is lehet. Ragyogó színészi teljesítményeket lehet látni, amiket tanulmányozni lehet és alkalomadtán utánozni is. Művészi élmény például egy-egy Greta Garbo film. Nem rajongok a kiállításos és csak szórakoztató filmekért. Annál jobban szeretem a történelmi filmeket és az olyanokat, amelyekben sok a cselekmény.

A családanya: Tulajdonképpen nem vagyok limonádés mozilátogató, mert nincs nagyon ráérő időm. Leköt a családom. De ha nagynéha mégis elmegyek, legszívesebben cow-boy darabot nézek meg, mert szeretem a rohadást, az izgalmas történetet. A romantikus szerelmi drámák már nem érdekelnek. Családanya vagyok.

A magántisztviselő: Szívesen járok moziba, de ritkán, mert erre az olcsó szórakozásra sem telik. Nem mondhatom, hogy bizonyos műfajt előnyben részesítenék. De mégis elsősorban azok a filmek érdekelnek, amelyekben sok minden történik. Kedvencem Chaplin, minden idők legnagyobb művésze, akinél találébban senki eddig nem tárt fel a kisembernek komikumba fulladó tragikumát.

A gépirókisasszony: A mozi? Szenvedélyes szerelmem. De egyúttal reménytelen szerelmem is. Hogy miért? Mert én is filmsztár szeretnék lenni, de még nem akadt amerikai filmrendező, aki felfedezett volna.

—A kereskedő: Kedvenc filmeim az amerikai detektív-filmek. Ezekben van aztán svung és izgalom. Sokat várok a „Viva Villa” filmtől, amelyről sok szépet olvastam. Az átlagos filmek nem érdekelnek, főként nem a szentimentális bécsi filmoperettek, amelyekkel elárasztják a mozik műsorát.

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garantiálja a legjelesebb, legjobb kivitelű férfi és női cipők készítésére megrendelésre

V á r h o l L á s z l ó

cipőkészítő üz. mében.
Arad, strada Bratlano

Berlini levél:

Jan Kiepurát diák korában hazakergették az iskolából, mert énekelt

Abból az alkalomból, hogy Jan Kiepura, a világhírű tenorista szerződést kötött a Paramounttal, a filmtársaság berlini képviselete tea-estét rendezett a sajtó képviselőinek. Az egyik berlini szaklap kedves tudósítást irt erről a mulatságról és megszólaltatta magát Kiepurát is. Ebből a tudósításból közöljük az alábbiakat:

Jan Kiepura meghívott vendégek előtt beszélt Hollywoodba, a Paramounthoz történt meghívásáról és jövődó terveiről. Közvetlenül és humorosan, elképesztően egyszerűen beszélt meglepetésére azoknak, akik először látták a művészt magán-multság keretében.

Elmondta Kiepura, hogy

**két évre és egész sor hangosfilmre szerződött
Hollywoodba a Paramounthoz,**

ahová ez év májusában utazik. Előzőleg egész csomó más ügyet kell elintéznie. Mindenekelőtt az Ufa-val akar végleges megegyezésre jutni, mert az amerikai út előtt még egy Ciné—Allianz—Filmet kell forgatni az Ufa számára. Aztán a berlini Ufa Operában cisztiszvénység szerepelt fog és csak azután utazik el új működési helyére.

A Paramounttal való tárgyalások nem is voltak oly egyszerűek, mint ahogyan róluk a művész most oly elfogulatlanul beszél. Mondják, hogy

**a Paramount megbizottja a tárgyalás tíz napja
alatt négy kilót adott le,**

ennyi izzadtságába került ez a munka. De Zukor Adolf, a Paramount elnöke pompás ember, amit a művész, aki a szerződés megkötése után Zukorral telefonon beszélt, igazolhat.

A Paramount elnöke mindenesetre arról biztosította a művészt, hogy azelőtt soha senkinek nem fizetett oly sokat, mint amennyit most neki biztosított.

— Még a fizetéssel is megvagyok elégedve — mondta.

Arad előkelő közönsége
GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Românu lui (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi receptre gyógycipők, betétek, ludtalp, bokasüllyedés és talp-süllyedés ellen
nagyon olcsó árban készülnek.

A művész kikötötte amerikai szerződésében, hogy hangosfilmjeit német és francia változatban is kihozzák, hogy az európai közönség Kiepura távolléte alatt is kontaktusban legyen vele. Persze kicsit drukkol, mert legalább hat filmben kell három nyelven, tehát összesen tizenhatszszor énekelnie. De reméli, hogy sikerülni fog. Amit bizonyára sokmillió ember az egész világon tiszta szívből kíván neki.

(Első közlemény.)

Milyennek is szokás elképzelni a világhírű tenoristát? Csengő hang, kissé kövér test, szertartásos és mindig kissé drámaiás. Ha a filmről nem ismernék Jan Kiepurát, a legkellemesebb meglepetéssel szolgálna: karcsu, vidám, fiatal férfi, okos fej, beszédes szemek, tompított természetes hang és elragadóan kedves megjelenés. Amit életéből csevegve előad, az önkéntelenül anekdótává lesz, amit nem lehet elfelejteni. Ha szerződésekről beszél, akkor párbajszerű drámaiasság van benne. Ha jövődő terveire fordul a szó, ragyognak a szemei. Szinte érezni lehet, hogy ez az ember még sokat akar: énekelni, játszani, hódítani akar. És személyiségének oly erős a szuggeszciója, hogy az ember biztos benne: mindent el fog érni.

Ez az energiában tobzódó férfi nem a szerencse fia. Megtanulta, mi a küzdés. Ez meglátszik az arcán, amikor céljairól beszél. Ilyenkor az arca kemény és elszánt. Ha azután arról beszél, amit eddig elért, az öröm gyermekies mosolya suhan végig az arcán.

Kiepura május hónapban született. Szüleinek szép természetes hangjuk volt. Sokat hallott énekelni és együtt énekel a többiekkel. Már gyerekkorában dallal fejezi ki örömét és bánatát. A gimnáziumban mindenki szereti. Minden csinyben benne van, a legtöbbit ő eszeli ki. Sokat énekel. Szinte pazarolta a hangját. Énekel az iskola udvarán, az uccán, az országuton. Órákhosszat csavarog a fenyveserdőben és maga szerette dalokat énekel. Az is megesik vele, hogy az osztályban előadás közben elmereng és énekeini kezd. Egyideig eltűrik a tehetséges fiu szeszélyeit, de végül is az iskola igazgatója maga elé citálja. Így korholja:

— Te Kiepura, ha abba nem hagyod az éneklést, távoznod kell az intézetből. Semmi kifogásom a muzsika ellen, de mindent a maga idején. Megint megzavartad viselkedéseddel a latin órát. Utoljára figyelmeztetek és különben is értesíteni fogom az apádat.

Az igazgató nem is oly szigorú, mint amilyenek megjárta magát és nem is veszi oly komolyan a dolgot. Noha nem nagyon változott meg, mégis az intézetben maradt. A tanárok legtöbbször szemethunynak viselt dolgai felett. Aztán most tartózkodóbb is, mert alkalma nyílt, hogy szakértő zenész előtt énekeljen. Warmuth zene-tanár volt ez, aki először biztosította arról, hogy nagy művész lesz belőle.

Még most is felragyog a tekintete, ha erről a zene-tanár-ról beszél. Mosolyogva beszél erről az időről:

— Embertársaim között jártam telve afeletti titkos büszkeséggel, hogy nem tudják, voltaképen kicsoda az, aki kezét fog vagy futballt játszik velük. Elvárásolt királyfinak éreztem magam. És természetesen biztos voltam benne, hogy máris nagy művész vagyok. Éppen

ellentéte a mának. Ezt elmondhatom. Szkeptikus és szörszálhasogató lettem és minden siker ezt ordítja felém: dolgozz, mert csak munka révén marad hű hozzád a művészet!

Az apja normális életpályát szabott meg előre a fia számára. A gimnázium elvégzése után Varsóba kerül az egyetemre. Jogász lesz. Az apával nem lehet okoskodni. Azt akarja, hogy a fiának rendes életpályája legyen. Négy évig hallgat jogot. Négy gyönyörű évet rabolt el a száraz jog a művésztől. De titokban énekelni tanul Brzevinskynél, a varsói állami Opera első baritonistájánál. Keményen megdolgoztatta Kiepurát. De mégis énekelni tanul. Az utolsó szigorlat előtt áll. Hajlam és kötelesség küzdenek egymással. Énektanárja ki nem fogja a dicséretből. Jan maga is úgy érzi, hogy dicsőséggel megállná helyét a színpadon. Titokban összeköttetéseket keres a varsói Operához. Egyetlen szerepre el is kötelezi magát. Nem törődik a következményekkel. Sutba dobja a jogot és fejest ugrik bele az éneklésbe és zenébe. A „Halka” című lengyel nemzeti operában egy parasztot játszik. Ez az első szerepe. Nagy diadalról álmodozik: hogy kis szerepében is fel fog tűnni és Varsó hódolattal hever majd a lábai előtt. Abar átái is biztosak a sikerben. Felajzott érzelmekkel várja az előadás napját.

A szerepe alig áll tizenöt szóból. Dallamot csinál belőle. A karmester a haját tépi kétségbeesésében, de Kiepura elénekli a tizenöt szavas szerepet. A függöny legördül. Tíz zlotyt nyomnak a markába és kidobják, mert bebizonyította, hogy zenei antitalentum és kis szerepet sem képes eljátszani.

Egyik szerencsétlenség a másik után éri. Apja tudomást szerzett első felleptéről és amikor Jan dacosan azt mondja, hogy talán kiváló énekes lesz belőle, de nagy jogász sohase, az apja dühbe gurul. És amikor Jan makacskodik, így szól az apja:

— Vagy tisztességes ember maradsz és jogász leszel, vagy pedig felcspasz komédiásnak.

És a nyomaték kedvéért az apa két jókora pofont kent le a fiának.

— Egész hasztalan még sem volt a jogászkodásom — mondja Kiepura elgondolkodva, ha életének erről a szakáról beszél. — A direktorjaim legalább ezt mondják. Értek a joghoz. Magam szövegezem meg a szerződéseimet.

Most önmagára van utalva. Első énektanáránál bő műsort tanult be. De ki mer leszerződtetni egy volt diákot? Nehéz idők következnek. Naponta háromszor tea és kenyér. Ez volt minden tápláléka. Ahhoz sokkal büszkébb, semhogy hazulról támogatást kérjen. Megismeri az élet árnyoldalait és ha nem volt vacsorája, vidám dalokat énekelt.

(Folytatjuk.)

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Panaszkodnánk, de nincs kinek...

(Arad.) Valamelyik erdélyi városban a posta nem kézbesítette ki a leveleket és visszaküldte a feladóknak, mert a helységnév mellett zárjelben ott volt a régi magyar elnevezés is. Ezt a posta hivatalos közleményben közhírré is tette. Hát ez szuverén joga a postának. Nem is ezt akarjuk szóvátenni, hanem azt a sovinszta tulbuzgóságot, amely a tárgy-mureși postahivatalt a levelek címzése körül fűti. Nem a helységnév körül támaszt nehézségeket, hanem a levél megcímzése ellen emel kifogást és küldi vissza a leveleket, ha azok véletlenül így vannak címezve: „Tek. X. Y. urnak”.

Mihelyt a levél, csomag, távirat díját a postahivatal átvette, ki kell kézbesíteni azokat, akármilyen nyelvű legyen is a címzés. Ki kell kézbesítenie, mert a postai tarifa lefizetésével a posta kötelezettséget vállalt magára, amelyet minden körülmények között teljesítenie kell.

Igy van ez a külföldön mindenütt. És így van Románia legtöbb postahivatalában. Ezt le is szegezzük. Nem is akarunk általánosítani, csupán a szórványos eseteket ragadjuk ki, hogy okuljanak azok, akik a posta intézményét is ki akarják sajátítani a túlzó sovinizmus és türelmetlen nacionalizmus számára.

A posta az állam egyik kereskedelmi alapokon nyugvó szerve. Mint ahogy a kereskedelemben nincsen helye a mellékszempontoknak, úgy nincsen helye a postánál sem. Ha díjazás ellenében feadatra vállalkozik valaki, akkor teljesítenie is kell azt. Ha pénzért vállalom megbízatást, végre is kell hajtanom. Ez a kereskedelmi tisztesség parancsa.

A posta utjännem lehet a neveket románosítani. Csak

a város és ucca legyen az állam nyelvén írva.

Ezt jogában áll megkövetelni a postának. De ahhoz már igazán semmi köze, hogy a feladó milyen nyelven címezi meg azt a levelet, amelynek kikézbesítéséért megfizette az előírt tarifát akkor, amikor a bélyeget rágasztotta a küldeményre. A posta ne politizáljon. A posta teljesítse kötelességét és őrizze meg nemzetközi jóhírét, amelynek ártalmára van egyes postahivatalok tulbuzgósága.

Tavaszi angol és francia divatlapok
érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőren dü uriszabósága, ARAD, Strada V. Goldis
Palatul Banca Românească

Tizenkét millióját sírátja

egy aradi tanár, egy ügyvéd és egy
micalacai cseléd lány

(A r a d.) Az ujrendszerü osztálysorsjáték titolsó huzásának főnyereménye körül még mindig nem simultak el az izgalom hullámai. Még mindig működik a fantázia, még mindig szabálytalanságról és részrehajlásról suttog a fáma és neveket hoznak kombinációba a főnyereményvel kapcsolatban. A csalódott emberek még mindig firtatják,

vajjon ki az a szerencsés halandó, akinek Fortuna istenasszony szeszélye ölébe hullatott tízmillió nyolcszáz ezer leít.

Hogy ki legyen ez a boldog halandó, azt még a mai napig sem publikálták, aminthogy a lottószabályok értelmében nem is lehet publikálni, ha a nyertes mindenáron meg akarja őrizni inkognitóját.

Megnyugtatóul írjuk, hogy a főnyeremény körül nem történtek olyan dolgok, amelyek joggal kiválthatnák a csalódott tömegek elkeseredését és gyanakvását. Nem történt a huzás alkalmával semmiféle suskus. Nem is történhetett, hiszen a huzás a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik le. Ezer és ezer szempár figyel a huzás menetét. Kizárt dolog tehát a szabálytalanság.

Mindössze annyi történt, hogy a főnyereménnyel kihuzott sorsjegy, amelynek száma 26163, teljes egészében mindkét sorozatban egyazon személy birtokában volt. És oly véletlen szerencse, ami az osztálysorsjáték történetében párját ritkítja és talán a következő évszázadban ismétlődik meg, ha ugyan még akkor is osztálysorsjátékon fogják az emberek próbára tenni a szerencséjüket. Ebben a tekintetben nem lehet szó csalásról vagy részrehajlásról, hanem páratlanul álló szerencséről.

Sokkalta lesújtóbb azonban az a tény, hogy **ez a 26163 számú szerencsés sorsjegy előzőleg Aradon volt, még pedig egy micalacai cseléd lány, egy aradi ügyvéd és egy aradi tanár tulajdonában.**

Ezzel a számmal játszottak az előző sorsjátékon. Különösen az aradi ügyvéd ragaszkodott ehhez a számhoz, jelentkezett is a Goldschmidt Bankban, amely mindent elkövetett, hogy régi ügyfele kívánságát teljesítse. Megkereste a központot, hogy 26163 számú sorsjegyből legalább egy negyedet küldjön Aradra, azonban azt a választ kapta, hogy a kérésnek nem lehet eleget tenni, a kérdéses szám teljes egészében mindkét szériában el van már adva. Így történt, hogy Arad elesett a nagy nyereménynek legalább egynegyedétől. Az exsorsjegytulajdonosok természetesen most átkozzák azt a pillanatot, amikor elhatározták, hogy nem játszanak tovább a 26163 számú sorsjeggyel.

VILÁGIRODALOM

Berlini kaland

Charlottenburg villanegyede külön világ, — olyan, mintha nem is tartozna a gőgös Berlinhez. Mosolygó, tiszta házak és csupa zöld lomb, tarka virág és — romantika. Ezt érezte Dachauer Aladár kereskedelmi tanácsos ur, akinek kemény, római hadvezérekre emlékeztető arcvonásai ellágyultak kissé, amikor a taxiautó megtorpant a Schillerstrasse egyik háza előtt.

A szobalány bevitte a névjegyet s a következő percben Dachauer tanácsos ur, a hasonló nevű üvegnagykereskedés tulajdonosa egy elragadóan bájosarcu, karsu, szőke lány előtt állt.

— Ugy hiszem, nem tévedek, kisasszony... ön a... barátnője a fiannak?

A szőke lány tiszta tekintettel nézett szembe vele s bár elpirult kissé, de szemét nem sütötte le és nem felelt.

A tanácsos ur feltette szemüvegét és erélyes, határozott hangon jelentette ki:

— Én kereskedőember vagyok, kisasszony, én reális ajánlattal jövök. Ernő fiannak meg kell házasodni... Egy gyáros barátom lányát veszi el, elsősorban az üzlet érdeke kívánja ezt. Ön szép és fiatal, büszke vagyok a fiam izlésére, halljuk tehát, mik a feltételei? Összeg szerint.

S a tanácsos ur balkezébe gyűrűvel díszített kezével már ki is húzta csekkfüzetét, míg jobbában már ott volt a töltőtoll.

*

A szép lány hallgatott és elfordította a fejét, úgyhogy látogatójának alkalma volt megcsodálni csodálatosan finom profilját is. Aztán egyszerre megfordult és erősen szembenézett a római hadvezértekintettel.

— Tud a kedves fia erről a látogatásról?

— Nem, nem, szó sincs róla. Ő még ezt a házassági tervet sem ismeri... Előbb önnel szeretnék tisztába jönni, kisasszony, ön itt a nehezebb dió! Egyszóval a feltételek?

A fiatal leány szeme megvillant és felkelt helyéről, mint aki bucsuzni akar. A kereskedelmi tanácsos mély lélegzetet vett:

— Ön, mint látom, nincs tisztában a pénz értékével. A pénz a legnagyobb dolog a világon. Több, mint a szerelera.

A szőke leány az ablakhoz lépett és kinézett. Fehér nyakán, a csillogó pihék alatt előmlő bíbor hullám mutatta csak meg indulatát. A kereskedelmi tanácsos ijedten hallgatott el... Percek teltek el így, amikor a lány hirtelen visszafordult és kissé rekedt hangon megszólalt.

— Helyes! Az érvei meggyőztek... Mivel azonban nincsen még gyakorlatom az ilyen üzleti megállapodásban, arra kell kérnem, tanácsos ur, az összeget határozza meg ön.

A töltőtoll függén megrebbent a kereskedelmi tanácsos kezében.

— Látom, hogy okos leány. Kitöltöm a csekket... ötezer márkárról.

A fiatal leány arca elborult:

— Nem, nem, ez nem komoly. Nincs értelme az ilyen nevetséges ajánlatnak.

— Oh, mint látom, nem rossz tanítvány. Megduplázom az összeget. Tízezer.

— Ez tréfa!

A kereskedelmi tanácsos felugrott:

— No hallja maga... Hm... ugyancsak ki tudja használni a helyzetet. Legyen hát huszezer márka. Ez az utolsó ajánlatom.

A szőke lány hallgatott és olyan határozottan rázta fejét, hogy újabb ötezer márka került az összeghez. Végül is a tanácsos ur rákőrös, verejtékes arccal kiállította a csekket harmincezer márkáról. A karcsu leány átvette a zöldszinű papírszeletet és meghajította a fejét. Sőt egyetlen hang nélkül aláírta a csekk nyugtáját és egy miniszterpapirosra gépelt előre elkészített szöveget, aminek az volt a tartalma, hogy soha nem lesz többé Dachauer Ernő barátója.

*

A kereskedelmi tanácsos, ahogy a nagykereskedés irodájába visszatért, azonnal hívta fiát. Ernő azonban elment már és a nagykereskedő csak este a vacsoránál tudta meg, hogy fia sürgős üzleti ügyben elutazott pár napra.

A döntő megbeszélésre tehát csak négy nap mulva kerülhetett sor. Az apa leültette fiát, egyiptomi cigarettával kínálta meg, aztán óvatosan, de határozottan előadta a házassági tervet. S a végén állt elő a nagy ágyuval:

— A multtal persze szakítanod kell. Én már likvidáltam a charlottenburgi kalendárius / Central University Library Cluj

A fiatalember nem lepődött meg. Messze kifujta cigarettája füst, jét és kijelentette:

— Azt nem likvidálhattad, papa, Leonie, nem mond le rólam soha. És én sem válok meg tőle.

— És ha faképnél hagy?

— Ez kizárt dolog. Nincs olyan erő, ami elválaszthatna minket.

— Nincs? Hát akkor nézz ide. Harmincezer márkát fizettem ezért.

— A tanácsos ur arca ragyogott a diadaltól. — Nos, mit szöls ehhez?

A fiu figyelmesen átnézte a miniszterpapírra gépelt irást, aztán egyszerre hatalmas nevetésben tört ki. Dachauer tanácsos ur riadtan ugrott fel, azt hitte megőrül a fia a fájdalomtól.

— Igen. És Leonie becsületesen be is tartotta a megállapodást. Ma dél óta már nem a barátnóm többé.

— Rendben van! — lélegzett fel megkönnyebbulten az apa.

— Ma dél óta a feleségem... Várj, papa! Kaptam tőle harmincezer márka hozományt és ebből önállósítottam magam. Gyönyörű kis üvegboltom van Charlottenburgban... és olyan boldogok vagyunk.

A római hadvezér arca e pillanatban olyan volt, mint az eredetije lehetett a döntő vereség után... De az üzletember nyomban feltámadt:

— Hm... ez a charlottenburgi fiók nem ily olyan rossz ötlet, te gyerek!

Irta: *Lichtenberg Wilhelm* (Berlin)

Politika

az Erdélyi Élet görbetükrében

— **A fűszerszakma is tele van panasszal. Felkerestük ebben az ügyben a testület egyik vezetőjét, aki a következőket mondotta:**

— Rémes idők ezek, uram. A napokban beállt a boltomba három kisfiu.

— Mi kell, fiam? — kérdem az egyiket.

— Kérek kétlejért savanyu cukrot.

— Odatámasztom kérem a létrát az egyik polchoz, nagy nyögések közt szuszogva felmászok, leveszem a crukrot, lejövök, kimérem, aztán újra felvergődök a létrán, visszateszem a cukrot és lejövök.

— Hát neked mi kell? — kérdem a másikat.

— Kérek két lejért savanyu cukrot.

— A fene egyen meg, — mondom neki, — nem tudtál előbb szólni?

Nagy mérgesen újra felmászok, leveszem, lejövök, kimérem, felmászok, visszateszem és lejövök.

— Neked mit adjak? — mondom a harmadik gyerekek — ha te is két lejért savanyu cukrot kérsz, kidoblak.

— Nem, — feleli a gyerek — én egy lejért kérek savanyu cukrot.

— **Vaidának utjában állnak az államra veszélyes elemek, vagyis főként és nem utolsósorban a zsidók. Mi a véleményük a hozzá közelállóknak erről az akcióról?**

Egy házaló bemegy egy lakásba és a háziasszonynak bolhairtót port ajánl.

— Ez egy biztos szer — mondja.

— Na és hogy kell alkalmazni? — kérdi a háziasszony.

— Oh, az nagyon egyszerű. Az ember megfogja a bolhát, hátul megnyomja, mire kinyilik a bolha szája és az ember beleönti a port.

— Ez nagyon szép, — mondja a háziasszony — de ha már megfogtam, akkor agyon is üthetem.

A házaló gondolkodik egy kicsit, aztán így szól:

— Agyonütni? Az is jó.

— **Hogy jött létre a kormány és Skodaék között a megegyezés?**

Kohn azt mondja Grünnek a kávéházban:

— Hallom, hogy lovagias ügyed volt a Schwarzal. Hogy történt a dolog?

— Hát tudod, kérlek, én bort szállítottam neki, mire ő megsértett. Azt mondta, hogy nem vagyok rendes ember, mert a bor, amit szállítottam, tele van vízzel.

— Na és aztán mi lett?

— Az ügyet a lovagiasság szabályai szerint elintéztük.

— Hogyan?

— Ő visszavette a sértést, én visszavettem a bort.

— Hogy keletkeznek a közintémenyeknél néha előforduló visszaélések?

Móricka azt mondja a kis hugának:

- Játszunk Adám és Évát. Te vagy Éva, én vagyok Adám.
- Hogy kell azt játésszani?
- Megkinálsz engem almával és én engedek a kisértésnek.

— Tulajdonképen miért lehet olyan nehezen összehozni Maniut és Vaidát?

Grün átmege a szomszédjához, a Kohnhoz és azt mondja neki:

— Kérem, Kohn ur, végtelenül lekötelezne, ha a kutyáját, azt a randa dögöt, valakinek elajándékozna. Soha sincs tőle nyugta a családomnak. Tegnap például, amikor a leányom énekórát vett, olyan vonítást vitt véghez, hogy az már sok.

Kohn vállat vonogatva feleli:

— Sajnálom, Grün ur, de a maga leánya kezdte.

— Bizonyára sokan vannak, akik nem ismerik a Notesz-üzletet, — de egészen biztosan nem ismerik a mozik, — tehát figyelmükbe ajánljuk.

Egy suhanc noteszt árul az uccasarkon és hangosan kiabálja.

— Itt az új amerikai notesz, itt az új amerikai notesz. Mikor tele van, uraim, kiveszi az ember a fedélből, így ni, uraim, eldobja az ember, így ni, uraim és új betétet tesz bele, így ni, uraim. Itt az új amerikai notesz, uraim, itt az új amerikai notesz.

Sokan körülállják és valaki megkérdi:

— És mondja, praktikus ez?

— Ez, tisztelt uram, — harsogja a suhanc — tessék idefigyelni, tisztelt uram. Ön vesz egy ilyen noteszt, tisztelt uram és azt az első oldalon kezdi beírni, hogy kinek mennyivel tartozik, tisztelt uram. És írja tovább, tisztelt uram, kinek mennyivel tartozik ezen az oldalon, ezen az oldalon, ezen az oldalon és mikor tele van a notesz, tisztelt uram, kiszámítja mennyit tesznek ki az adósságai összesen, akkor aztán kiveszi a fedélből, így ni, eldobja szépen, így ni, tesz bele egy új betétet, így ni és tisztelt uram, önnek nincs semmi adóssága.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str, Bratianu 2.

Mélyen leszállított áron nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonosságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanfolyamok kiképzése.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

CENTRAL:

Asszony, vadállat és erény

(Manhatta Melodrama)

Clark Gable és Myrna Loy

Egy ragyogó szépségű fiatal nőért vetélkedő férfiak küzdelmét vetíti a film, amely egyike az új mozdídarabok legjobbjainak. A körülrajongott nagyvilági nő szerepét Myrna Loy, ez a kivételes szépségű filmszínlány alakítja pazar művészettel. Mellette Clark Gable az, akinek játékművészete leginkább megragad. Nevével gyakran találkozunk mostanában, nem egy világsiker aratott film főszerepét alakította már. Külön kell megemlékeznünk a változatos lebilincselően érdekes film gyorsütemű rendezéséről és a remek felvételekről, amelyek méltó keretül szolgálnak a megkapó történethez.

CORSO:

Kis Dorrit

Zenés vigjáték Dickens regénye után

Anny Ondra

Mélyen megható, hol könnyekre, hol mosolygásra készítő remek regények szerzője Dickens, akinek nagyszerű emberismerettel és az éles szemű író biztos meglátásával formált meséi olvasásuk után még sokáig kísértenek emlékezetünkben. A Corso mozi új filmje Dickens műve után készült és a patinás nevű író műve már maga is elég biztosíték arra, hogy ez a film csakis szépet, jót és értékeset nyújthat. A hangulatos, kedves regény pompásan elevenedik meg a film keretében és a zenei aláfestés még csak fokozza a kedvező hatást. Anny Ondra, ez a rendkívül bájos, temperamentumos filmszínésznő most is a megszokottan jó és a Kis Dorritban egyéniségéhez illő szerephez jutva talán minden eddigi sikerét felülmulja.

SELECT:

Jönnek a matrózok

Gloria Stuart, James Cagney

Pazar szépségű idegen tájak vonulnak el a néző előtt ennek az idegfelesztően érdekes filmnek keretében, amely meglepő fordulatokkal és különös kalandokkal tarkítva, mindvégig leköti a néző érdeklődését. A kalandor drámák mindig nagy népszerűségnek örvendtek és a filmtechnika fejlődésével a hangos filmek keretében is épp úgy beilleszkedtek, mint amennyire kitörölhetetlenek voltak a néma filmek műsorából. A „Jönnek a matrózok” magasan kiemelkedik a megszokott kalandorfilmek sorából és minden bizonnyal nagy sikert arat azok körében, akik a hasonló irányú darabokat kedvelik. Gloria Stuart és James Cagney alakítása hatásosan illeszkedik a jelentős művészi kvalitásokat követelő filmtörténet keretébe.

Ne várjon a vevőre,

menjen elébe a reklámjával. A jó reklám biztos sikert jelent. Kár minden baniért, amit rossz propagandára áldoz

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hirdessen általunk a városi és vidéki autóbuszokon, mozikban, a strandon, uccai hirdető és villanyoszlopokon, vasúti állomásokon, sporttelepeken, vagy olyan szabadteri reklámlehetőségek formájában, melyek városi vagy állami bérlemény tárgyát képezik.

Vállaljuk speciális fényreklámok tervezését és készítését

Gyors, megbízható és olcsó az „AGGE“-reklám, tehát időt és pénzt takarít meg, ha hozzánk fordul. Teljes felelősséggel vállalunk különleges propagandát az ország bármely részében. „AGGE“-reklámvállalat erdélyi központja:

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. - Tel. 525.

Gépalaktrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barişiu 12.

Jéggýarak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Meşianu 15.

Kaptafagyár:

Stiaszny József és Fia rt., str. Dna
Balaşa 121.

Kötélgýár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneş Curcanul
Köo János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgýár:

Schwartz Vilmos, Piaşa Avram Iancu
Motor és vagongýár:
„Astra” vagon és mtorgýár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgýár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigénipar:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgýár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesz-
tőgýár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgýár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgýár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Şi-
rianu 15.

Vegyészeti gýár:

„Azuro!”, str. T. Ciointea 19.

Likőrgýár:

„Flora” likőrgýár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szesz nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloşca 4.
Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloşca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.
Wiesel Jenő, str. Seminarului.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Doimán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szővel- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Hilbert József, Bul. Reg. Maria
Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria
Aradi Textilgýári lerakat (Eichner
Akos, új Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fránkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinházi versenybazár (Reich Jenő),
Piaşa Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

„Erika”, Piaşa Avram Iancu.

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piaşa Arenei

Férfiruhakereskedők:

Muzsáy József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Muttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatáru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Engel Gyula, str. Penes Curcanul 2.
Éles Lily, str. Brătianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hoffmann Ottó, Piața A Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Fogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.
Weisz és Benjámin, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.
Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.
Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, str. Iosif Vulcan 3.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldiș 1.

Órás és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vértes Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegydruksítók:

Aradi Általános Takarékpénztár
Ardalmegeyi Takarékpénztár
Goldschmidt Sándor bankház
Iliescu-bank fiók str., Brătianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Eliás Lipót, str. Eminescu 6.
König és Lázár, str. Bucur 3—5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Mețianu
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renaissance, Bul. Reg. Maria
Serilana, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatáruház, Bul. Reg. Ferdinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2—4—6.

Textil-Central (Németh István), Bul. Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:

„Armatura” S. A., Piața Cetăței Vechi

Mészraktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiș
Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegyítisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12.

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Lidó”, str. Eminescu

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.
„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”
„Corso”
„Select”
„Urania”

Milliókat érő ajándékot ad...

esetleg az, aki valamely hozzátartozóját
 egy osztálysorsjeggyel lepi meg. A szeren-
 cse már jön magától, hinni kell kitartóan
 és bizalommal. Játsszon az osztálysorsjátékon
 s az eredmény előbb utóbb jelentkezni fog.

Április 15-én

van a második osztály huzása

**Vegyen vagy rendeljen pos-
tán még ma sorsjegyet!!!**

Főárusítások

Arad: Banca Goldschmidt
Casa de păstrare generală
Braşov: Fortuna Alex. Enkelhardt
Cluj: Banca Iliescu s. a.
Institutul comercial de credit
Economia succ.

Oradea: Banca Dacia
Union.
Târgul-Mureş: Ernest Révész
Timișoara: Banca Centrală
Banca de scont
Banca timișoarei.